

kább a halált választotta, mint elveinek megtagadását.

BARACSI ERZSÉBET

(*Vince Kiadó, Budapest, 2002, 184 oldal, 1995 Ft*)

DR. VARGA LÁSZLÓ:

***Fények a ködben
(Egy életút a nemzet
szolgálatában)***

Egy olyan ember osztja meg e könyvben gondolatait és 93 év tapasztalatát a világról és a politikáról, aki megélte az első világháborút, aktív közéleti emberként a két világháború közti magyar viszonyokat, ellenállóként és börtönlakóként a második világháborút, a kommunista diktatúrát, majd disszidens amerikai ügyvédként a hidegháborút, mindezek után pedig hazatérve, aktív politikusként a rendszerváltozás utáni Magyarországot.

Egy mélyen vallásos, ízig-vérig kereszténydemokrata világnézettel ismerkedhet meg az olvasó. A világnézeti semlegesség – Varga László felfogásában – nemcsak hogy elveendő, de valójában nem is létezik, ugyanis „ez egy nagyon erős világnézet, amely a nemzeti és a keresztény értékrendet tagadja, annak semlegesítésére törekszik, s helyette cinizmust, nihilizmust ad”. Az e ni-

hilizmus ellen küzdő keresztény értékrendet a könyv minden sora nyíltan felvállalja, sőt számos fejezet kísérletet tesz arra, hogy a kereszténydemokrata gondolkodás és politika programját körvonalazza, és a gyakorlati életben alkalmazhatóvá tegye.

De nemcsak programpontokat és elméleti okoskodásokat olvashatunk, hanem a közelmúlt magyar kereszténydemokráciájának történetébe is bepillanthatunk. Nagy értéke a könyvnek, hogy a szerző számos dokumentummal, levéllel egészíti ki az események elemzését. Így a Magyarországon zajlott politikai csatározásokról nem csupán a szemtanú száraz okfejtéseiből kaphat képet az olvasó, hanem eredeti, közvetlenül az események hatása alatt született írásokból is. A Giczgy György, Füzesy Tibor által vezetett Kereszténydemokrata Néppárt történetének a közvélemény előtt eddig talán ismeretlen részleteit ismerhetjük meg.

Izgalmas és aktuális része a könyvnek, melyben Varga László a Történeti Hivatalban róla fellelhető anyagot közli: sokszor „Szigorúan titkos” pecséttel ellátott jelentéseket, újságcikkeket, környezettanulmányokat, tanúvallomási jegyzőkönyveket. Meglepő, hogy nem kevés az iratok között a nyolcvanas években született. A szerző kommentárja szerint „érdekes anyag, többnyire olyan fokú hazugságokat tartalmaz, hogy csak a nevem igaz bennük. De ami igazán

érdekessé teszi őket: azok a vastag, fekete sorok, amelyek a törléseket tartalmazzák. Azok neveit, akik kapták e jelentéseket. Kiléttük a mai napig védik a személyiségi jogokról szóló törvények. Tehát azok a kommunista titkosrendőrök, akik hivatászerűen úzték alantas mesterségüket, akik az én személyiségi jogaimat lábbal taposták, legyenek azok akár besúgók vagy feletteseik – a törvény védelme alatt állnak.” E tendenciát Varga László többek között azért nehezményezi, mert így színtelen senki nem érezheti azt, hogy érdemes volt negyven évig tisztességesnek lenni. De ha már az elmúlt rendszer haszonélvezőinek cselekedetei felett szemet hunyunk, akkor a megszállás és a kommunista diktatúra áldozatait ne üldözzük – véli Varga László.

Hosszasan elemzi a szerző a tengerentúlról a kommunista rendszer bukásának szélén álló Magyarországot. Az ’56 utáni kommunista politika jellegzetessége, elemzése szerint, hogy néha engednek, néha szorítanak, de sohasem a valóságos nemzetközi helyzet, hanem a kommunista vezetők életbiztonsága és félelme szerint. A nyolcvanas évek végére azonban valódi, gyökeres változások kezdődtek. „A sajtó terén a gátak elszakadtak, alig lehet követni az eseményeket. Az egyik lap (Reform) első oldalán olvastam: Sztálin cári kém volt... Csak azért nem állt égnek a hajam, mert nincs. Belebor-

zongtam abba, ha én ezt a mondatot a magyar parlamentben, 1947- vagy 48-ban kimondom... életem még az Andrássy út 60-ban, vagy jobb esetben egy rögtönítélő bíróság ítélete után befejeződik...” – írja Varga László, de pár sorral lejjebb hozzáteszi: „ma már valóban nyíltan írunk, de Grósz Károly többször jár Moszkvában, mint amennyit megemlítenek”.

E könyv az érdekes politikai elemzéseken túl egy nagyon hosszú élet tapasztalatainak, értékrendjének összegzését tartalmazza. Egy olyan nemzedék lép a szemünk elé Varga László életútján keresztül, mely a generációk közül talán a legtöbb szenvedést és bizonyára a legnagyobb változásokat élte át. Nem egy sorstársának keserűségét fogalmazza meg, mikor azt írja: „Mennyi mindent elvettek tőlünk pusztán azzal, hogy nem adták oda.”

SZEKÉR NÓRA

(*Médiamix Kiadó, Salgótarján, 2002, 302 oldal, 2500 Ft*)

ALBERTO MANGUEL:

Az olvasás története

Ahogy a könyv története elválaszthatatlan az írás történetétől, az olvasásé is a könyvtáretől. Nem csoda, hogy könyvének egyik fejezetében Alberto Manguel az egyébként is